

La Beckett

KARAOKE ELUSIA

d'Oriol Puig

Una producció de la Sala Beckett en el context del projecte Extended Universe

Dossier pedagògic

Elaborat per Betlem Cuesta, professora de l'àmbit humanístic a l'Institut Escola Les Vinyes de Castellbisbal

Sala Beckett
Obrador Internacional
de Dramatúrgia

Co-funded by the
Creative Europe Programme
of the European Union

La Beckett

ÍNDEX

1. Presentació de la proposta pedagògica.....	3
2. Desenvolupament de la proposta.....	5
A. ABANS DE VEURE L'OBRA	6
1. Conversa en grup.....	7
2. Recerca del fenomen.....	4
B. DESPRÉS DE VEURE L'OBRA	8
3. Diàleg al voltant de l'obra.....	8
4. Seminari socràtic sobre l'adolescència.....	12

1. Presentació de la proposta pedagògica

D'un temps ençà, l'assetjament escolar s'ha convertit en un dels problemes que més preocupen a la comunitat educativa. Segons l'estudi [Percepcions i vivències de l'assetjament escolar i el ciberassetjament entre la població espanyola de 10 a 17 anys](#) publicat per Save the Children (2018) el 54% dels adolescents de Catalunya s'han vist implicats en casos de *bullying* o *ciberbullying* directa o indirectament. Al darrere d'aquestes xifres hi ha milers d'històries doloroses que travessen la vida de nois i noies.

L'assetjament escolar és un fenomen que es dona en el si d'un grup, d'una comunitat, i en la que tots participen de manera directa o indirecta (alumnat, professorat i famílies). Per tant, per intervenir efectivament en una situació d'assetjament hem de tenir en compte aspectes individuals, però hem de poder intervenir en clau de sistema. Trencar amb aquests dinàmiques de violència ha de ser una responsabilitat compartida i ha d'afectar a tots els agents de la comunitat educativa identificant els mecanismes que intervenen (contagi social, desinhibició de les conductes agressives, dilució de la responsabilitat de grup o dels agents implicats...).

L'adolescència és una etapa de grans canvis a nivell físic, psicològic i també cognitiu. La recerca de sentit, la definició del projecte vital i la reestructuració de les relacions socials i familiars fan d'ella una etapa vital d'especial intensitat i vulnerabilitat. L'assetjament escolar, especialment present en aquestes edats, li confereix una major complexitat i pot tenir conseqüències molt greus i permanents.

Però també planteja qüestions ètiques i polítiques que ens afecten i interpel·len a tota la comunitat: Com reaccionem davant d'aquestes situacions? En quina mesura els nostres actes i també els nostres silencis legitimen l'assetjament? Sabem com actuar? Com ho fem? Com podem fer-ho millor? Quina responsabilitat tenim?

Amb aquesta proposta hem volgut abordar algunes d'aquestes qüestions ampliant el focus i anant més enllà de la dialèctica assetjador/assetjat.

La Beckett

Però hem volgut també obrir el diàleg compartit a la importància de les relacions i a la recerca de sentit durant l'adolescència.

Karaoke Elusia és un espectacle d'una gran riquesa i profunditat a diferents nivells. L'anàlisi de la violència escolar és un d'ells però l'obra planteja altres qüestions directament relacionades amb el moment vital que viuen els nois i les noies i per això la proposta que ara us presentem intenta ampliar la mirada i parlar també del fet de créixer com a risc i plaer compartit.

Fotografia de Kiku Piñol

2. Desenvolupament de la proposta

Les propostes estan estructurades en dos moments:

A. Abans de veure l'obra:

L'objectiu de les propostes en aquesta fase és aproximar-nos al fenomen de l'assetjament escolar des d'una perspectiva ètica i a nivell de sistema.

1. **Conversa en grup.**
2. **Recerca sobre el fenomen.**

B. Després de veure l'obra:

L'objectiu d'aquest segon moment és fer una anàlisi crítica de l'obra que ens permeti dialogar sobre la violència en l'àmbit escolar, però també sobre la riquesa i la intensitat d'una etapa vital en la que les relacions i la recerca de sentit propi i del món prenen tanta importància.

3. **Diàleg al voltant de l'obra.**
4. **Seminari socràtic sobre l'adolescència.**

En cap cas cal realitzar totes les propostes. El professorat seleccionarà aquelles que li semblen més suggerents o més adequades tenint en compte les característiques del grup i altres particularitats.

La Beckett

A. ABANS DE VEURE L'OBRA

Abans de l'espectacle és important informar l'alumnat del que aniran a veure i, en aquest cas, treballar alguns aspectes sobre el tema per tal de donar eines per comprendre'l, gaudir-lo i generar reflexions més profundes.

Objectius:

- Conèixer les dades de la incidència del fenomen en la població adolescent.
- Reflexionar conjuntament sobre el fenomen de l'assetjament escolar des d'una perspectiva ètica i global.
- Generar interès i estimular la curiositat cap a l'espectacle.

Fotografia de Kiku Piñol

LaBeckett

Propostes didàctiques:

1. Conversa en grup.
2. Recerca sobre el fenomen.

1. Conversa en grup

Per començar a aproximar-nos a l'obra ho fem a través d'una conversa que ens apropa tant al fenomen com a l'obra. Aquest comentari grupal s'estructura en diferents fases per tal d'aconseguir una major profunditat i generar interès en l'alumnat:

1.1. Rutina de pensament en tres actes.

Els vídeos de la campanya [Friends](#) ens serveixen com a pretext per encetar la conversa.

[Opció 1](#)

[Opció 2](#)

[Opció 3](#)

A l'hora de comentar els vídeos fem servir la següent rutina de pensament:

- Què veig? (Descriptiva)

L'alumnat s'ha de limitar a descriure el que es veu en les imatges.

- Què interpreto? (Interpretativa)

LaBeckett

L'alumnat ha d'intentar deduir el significat/missatge del vídeo.

- Què opino? (Argumentativa)

L'alumnat pot expressar opinions argumentades sobre el contingut del vídeo.

Orientacions didàctiques:

El paper del docent en aquesta dinàmica no és en cap cas expressar la seva opinió; sinó reconduir les intervencions de l'alumnat atenent a les tres fases i fer preguntes que els puguin ajudar a aprofundir més en els seus afirmacions i opinions.

Què anem a veure?

Posteriorment, llegim la sinopsi de l'espectacle i el text escrit per Oriol Puig per conèixer l'argument de l'obra i les intencions de l'autor. Això ens permetrà plantejar preguntes anticipatòries i altres relacionades amb els textos per tal de generar un major interès entre l'alumnat:

- Per quins motius penseu que Sam es podria voler suïcidar?
- Com imagineu que podria començar l'assetjament?
- Com imagineu que van reaccionar els altres? Els amics? La resta del grup? Els profes? Les famílies?
- L'Oriol diu al text que a ell ningú li va parlar d'aquests temes. I a vosaltres, us n'han parlat suficient? Com us n'han parlat? Com us agradaria que ho fessin?

Fotografia de Kiku Piñol

La Beckett

Sinopsi de l'espectacle

L'Anita, el Sam i el Cristian lloguen la sala privada d'un karaoke per celebrar la seva graduació d'institut. Durant la nit canten cançons i recreen tot el que els ha passat durant aquest últim any. Ha estat un curs difícil per als tres. Fa mesos el Sam es va intentar suïcidar, provocant un allau d'assetjament escolar per xarxes que ningú va ser capaç d'aturar.

Aquest espectacle aborda temes com el *bullying* i el suïcidi juvenil. Però no es queda únicament aquí, sinó que ens interpel·la i ens recorda que el viure és un risc i un plaer compartit.

Text de l'Oriol Puig

Embarcant-me en el que seria l'escriptura del text de l'espectacle, volia col·locar al centre alguns temes tabú dels quals a mi ningú em va parlar quan tenia disset anys (tot i que estaven a l'ordre del dia). Temes com la salut mental i el suïcidi juvenil. Volia parlar-ne obertament, de manera directa i clara. A mi, fa una anys, m'hauria agradat que algú me'n parles.

Volia també explorar les conseqüències reals de l'assetjament escolar. Sovint es tracta com un tema passatger. Una etapa. Però ens oblidem de l'impacte que pot arribar a tenir en la vida d'una persona, sobretot si no troba les eines per gestionar una situació així correctament..

Confio haver pogut il·luminar alguns temes que no sempre resulten còmodes o agradables. No per això mereixen menys espai dins les històries que expliquem. Aquesta és la història del Sam, que vol acabar amb la seva vida. Aquesta és la història dels seus dos amics, i els seus últims mesos amb ell.

Oriol Puig

2. Recerca sobre el fenomen

En aquesta fase és important que l'alumnat conegui algunes dades i conceptes claus per analitzar el fenomen de l'assetjament escolar.

Ens interessa l'anàlisi del fenomen des d'una perspectiva de sistema i no tant l'anàlisi de la relació entre assetjador/assetjat.

2.1. El fenomen en dades (Estudi Save the Children).

L'any 2018 l'ONG Save the Children publicava l'estudi [Percepcions i vivències de l'assetjament escolar i el ciberassetjament entre la població espanyola de 10 a 17 anys.](#)

En aquesta fase l'objectiu és analitzar les dades més rellevants de l'estudi per tal d'aproximar-nos al fenomen de l'assetjament escolar des d'una perspectiva objectiva.

Per a fer-ho partirem d'una lectura individual (a partir de la presentació o del quadre resum en funció del nivell maduratiu del grup). Posteriorment es fa una posada en comú en petit grup i per últim es fa una síntesi a la pissarra.

a) Lectura individual:

Quina és la dada que més et sorprèn? Quina és la dada que et sembla més preocupant?

b) Posada en comú en petit grup (tres o quatre persones)

Els integrants del grup posen en comú les seves respostes i consensuen quines són les dades que més els sorprenen i aquelles que els semblen més preocupants com a grup.

LaBeckett

c) Posada en comú en gran grup

La docent anota en la pissarra les seves respostes i sintetitza les dades més rellevants de l'estudi.

PERCEPCIÓ DELS ADOLESCENTS EN XIFRES:

54%

dels enquestats han estat **implicats directament o indirectament en un cas de bullying**, ja sigui com a víctimes, agressors, testimonis passius o actius

+50%

dels enquestats manifesta que el **bullying és la primera preocupació dels adolescents**, davant de les drogues i el fracàs escolar

32%

No obstant, com a diferència destacable, els enquestats amb **perfil d'agressor mostren un nivell de preocupació considerablement més baix** (a un 32% els preocupa en primer lloc), el mateix percentatge igualant-se envers el fracàs escolar.

55%

Considera probable estar **exposat al bullying en el futur**.

80%

Tenen la percepció que, tot i havent-hi mesures per fer-hi front, **el bullying continuarà existint en el futur**, tant en els **perfils de víctimes i agressors** com en el de **testimonis** (actius i passius).

+70%

Que el tipus de bullying, tant el viscut per la víctima com el produït per l'agressor de manera més freqüent, és en més d'un 70% **l'aïllament, com les formes verbals directes** (insults, humiliacions, comentaris despectius...).

20%

Amb molta diferència (un 20%), **destaquen haver viscut: atacs físics, a través de xarxes socials i als objectes personals** (tirar material, amagar, fer malbé...)

90%

De les víctimes reconeix que el **bullying els ha provocat un intens sofriment**.

30%

No sabrien on demanar ajuda

65%

Voldria demanar ajuda als pares o mares

45%

Voldria demanar ajuda als amics.

20%

No obstant, només un 20% **demanaria ajuda a personal docent**

LaBeckett

2.2. Anàlisi del fenomen

Carla Diaz era una adolescent de 14 anys quan es va llençar al buit des d'un penya segat. Feia molt de temps que patia assetjament escolar i un dia no va poder més i va posar fi a la seva vida.

Com ella, cada dia milers de nois i noies al món pateixen les conseqüències de l'assetjament en carn pròpia.

2.2.1. Llegiu la següent notícia en la que s'explica la seva història.

EL PAÍS

"Me decían: 'Son cosas de crías'"

La madre de Carla Díaz, que se suicidió con 14 años, logra reabrir el caso con nuevas pruebas
El fiscal expedienta a dos excompañeras de la niña por acoso escolar

PATRICIA GOSÁLVEZ

28 SEP 2014 - 00:00 CEST

La madre lleva tatuado en la muñeca el nombre de su hija rodeado por el símbolo de infinito. Montserrat Magnien no piensa parar hasta que la justicia investigue a fondo por qué Carla se tiró con 14 años de un acantilado en Gijón. La madre sabía cosas, pero no todo. Sabía que Carla se ponía el flequillo sobre el ojo estrábico porque en el colegio la llamaban "bizca" —"Lo primero que salía en Google cuando tecleabas su nombre era 'virola'—. También sabía que un grupo de niñas le decían "bollera". Las notas

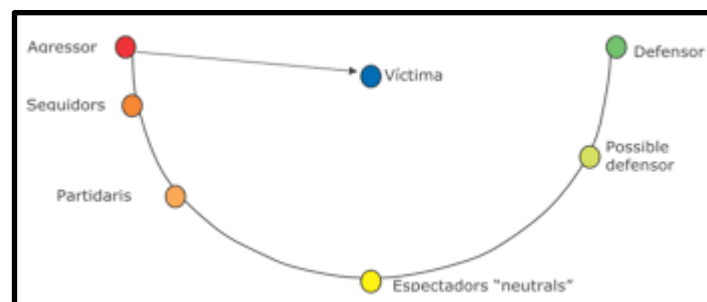
ESTA NAVIDA RECUPER TU PELO PARA SIEMPRE

Tu presupuesto

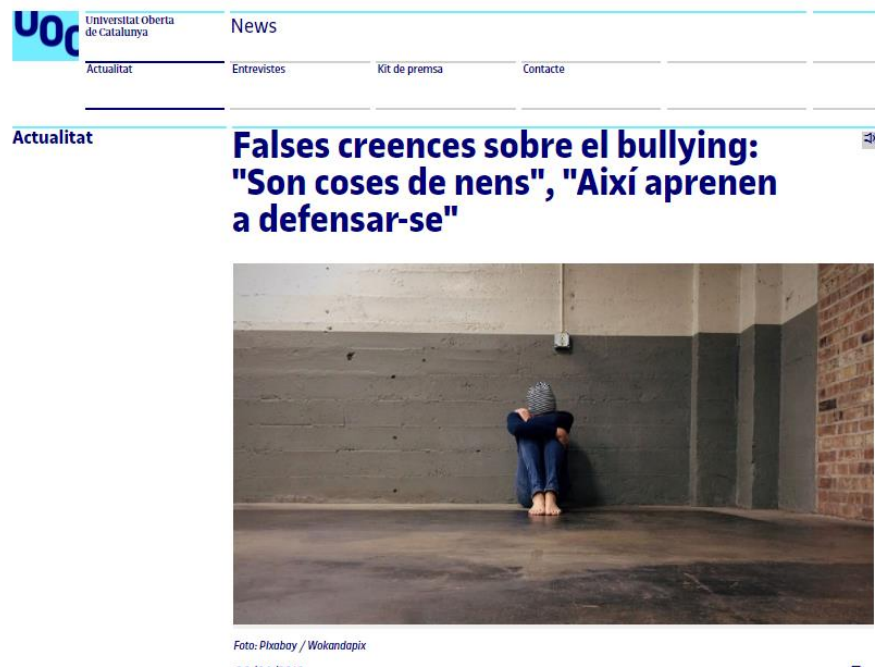
2.2.2. Posteriorment analitzeu el cas a partir de l'esquema que trobareu a continuació:

Penseu en els companys, però també en els adults i altres agents que apareguin o no explícitament.

(famílies, professorat, altres agents...).

2.2.3. En [aquest article](#) trobareu alguns dels mites o els errors més comuns en relació al bullying:

Quins creus que són els errors que s'han produït en el cas de Carla?

Quines coses creus que es podrien haver fet millor?

- a) Agressors:
- b) Companys/es de grup i de l'institut:
- c) Professorat:
- d) Famílies:
- e) Altres agents:

Com es podria haver modificat l'esquema inicial si tothom hagués actuat millor o hagués actuat de manera més activa en la resolució del conflicte? Quins canvis s'haguessin produït en la distribució dels diferents agents implicats?

LaBeckett

B. DESPRÉS DE VEURE L'OBRA

Karaoke Elusia parla de l'assetjament escolar i el suïcidi juvenil, però la seva riquesa i profunditat no s'exhaureix en aquestes greus problemàtiques socials. El valor de l'amistat, la necessitat de dotar de sentit la pròpia vida i els dubtes que comporta, però també la necessitat de celebrar, d'expressar-se i de crear, són alguns dels temes que l'obra ens convida a pensar.

Per això les propostes que us presentem tot seguit intenten acollir tota aquesta riquesa.

Objectius:

Aconseguir que l'alumnat pugui fer una lectura profunda de l'obra.
Pensar conjuntament aspectes clau de l'adolescència.

Propostes:

3. Diàleg al voltant de l'obra.
4. Seminari socràtic sobre l'adolescència.

3. Diàleg al voltant de l'obra

Karaoke Elusia és una obra que no deixa indiferent. Sentir la història de Sam, Anita i Cristian i viure amb ells els darrers mesos que van compartir, de segur que genera en l'alumnat un impacte emocional, idees i reflexions interessants.

Després de veure l'obra és important reprendre la conversa per compartir aquestes idees i aprofundir en els temes que planteja en l'espai de confiança de l'aula.

Reflexió inicial

Per tal d'articular aquesta conversa i assegurar una participació de tot l'alumnat, partim d'una **reflexió individual**.

La Beckett

4. Què t'ha semblat l'obra? Què és el que més t'ha sorprès? Quin ha estat el moment que més t'ha impactat? Què és el que més t'ha agradat?

B- *Karaoke Elusia* parla de temes com l'assetjament escolar i el suïcidi juvenil, però en planteja també molts altres. De quins temes diries que parla l'obra?

Després d'aquesta primera reflexió individual, el docent articula una **posada en comú** recollint algunes de les idees dels alumnes, anotant en la pissarra els temes que apareixen i algunes paraules clau.

Fotografia de Kiku Piñol

La Beckett

Anàlisi de l'obra

L'obra pot ser analitzada des de diferents perspectives i aspectes textuais. A continuació n'ofereixo alguns per tal de poder fer una lectura amb major profunditat.

Anàlisi inici i final de l'obra

1- Al començament de l'obra, Sam, Anita i Cristian, parlen de l'au fènix que una companya s'ha tatuat a l'esquena. Ara que ja heu vist l'obra, penseu que és casual que l'obra comenci així?

2- En la darrera escena Anita s'ha fet gran i es troba casualment amb Dídac, un dels assetjadors de Sam.

“Surto de la cua i reconec al Dídac a l'*stand* del davant. Té la mateixa cara. És exactament la mateixa persona però més adult. Més gros i més vell. Té un nen als braços. Un nen petit que li diu coses a l'orella i l'agafa dels cabells. El nen és bonic, i va net i li toca els cabells molt suau. Jo els miro i em pregunto si en té més, de fills. Si també són dolços i suaus. Si tenir-lo a ell de pare els donarà una imatge equivocada del que s'espera d'un home. Agafaria a aquell nen i me l'emportaria a casa. El ficaria a la banyera amb la Clara i el Marc i deixaria que jugués amb ells a submarinistes. Que s'imaginés un oceà ple de coralls i peixos tropicals sota l'aigua. Que hi nedés lliure i curiós i vulnerable. Que nedant s'anés fent gran. La Clara té gana i anem a comprar-li berenar. Orxata i xurros amb xocolata. La Clara taca el seu còmic i es posa a plorar. Jo penso en el Dídac, i en el seu fill, i en els seus pares, que ara deuen ser grans com els meus. I en la festa que li van fer quan tenia disset anys. Penso en el seu fill deixant de ser tendre i agafant-li els cabells molt fort. Arrencant-li els cabells del cap i donant-li cops de puny a la cara. Tornem a casa. El Marc dorm abraçat al llibre. Jo m'estiro al seu costat i li explico que tenia un amic que es deia Sam. Un amic que jo estimava molt i que vaig perdre quan era molt jove. Érem molt, molt amics i era molt important per mi. Jo hauria volgut que es quedés al meu costat. M'hauria agradat que es fes gran com jo i que us conegués a tu i a la Clara. Ell us hauria dit que quan érem joves les coses van ser difícils. Però ens en vam sortir

La Beckett

perquè estàvem junts. M'aixeco sense fer soroll i miro al Marc una estona. Després tanco el llum”.

- Quins sentiments pots identificar en aquestes paraules d'Anita?
- Creus que és significatiu que l'obra acabi precisament amb aquesta escena? Creus que és rellevant que ella sigui la última en parlar? Per què?

Anàlisi dels personatges i dels seus comportaments

- 1- Quin és el personatge que més us ha agradat? Per què?
- 2- Com reaccionen Anita i Cristian davant la situació que viuen com amics del Sam? Com creus que es senten? Creus que podíem haver actuat de manera diferent a com ho fan?
- 3- Com reaccionen els adults (les famílies, el professorat)? Què creus que podrien haver fet millor?
- 4- Com reaccionen la resta d'alumnes del grup? Què creus que podrien haver fet millor?
- 5- Quins diries que són els motius del Sam per voler acabar amb la seva vida? Per què creus que decideix posar fi a la seva vida en el moment en què ho fa? Què li diries si fos el teu amic?

Anàlisi musical

- 1- La música juga un paper important a l'obra. Aquí teniu un enllaç amb les cançons que interpreten els protagonistes en diferents moments de l'obra.

Escolteu les cançons i si ho necessiteu busqueu una traducció de la lletra.

LaBeckett

Cançó	Qui la interpreta?	Quin sentiment li dones a la cançó en el context de l'obra?	Escull una frase o un fragment que t'hagi agradat especialment
Sargento de hierro			
We can't stop			
On Melancholy Hill			
If you wanna love somebody			

2- Si haguéssiu de triar una cançó per celebrar la vostra graduació, quina seria? Per què?

Es pot proposar la creació d'una llista amb totes les seves cançons.

4. Seminari socràtic sobre l'adolescència

El seminari socràtic és una forma de diàleg compartit a l'aula en el que l'objectiu principal no és la confrontació de postures, com en un debat, sinó la construcció conjunta de pensament i coneixement.

Per a dur a terme el seminari hem de col·locar les taules o les cadires en forma de quadrat o cercle de manera que tothom pugui tenir contacte visual amb la resta del grup.

- El docent dona a l'alumnat una còpia del següent quadre amb afirmacions relacionades amb alguns dels temes que planteja l'obra.
- L'alumnat llegeix en silenci les diferents afirmacions i selecciona aquelles de les que li agradaria parlar o comentar. Poden escollir les diferents afirmacions perquè hi estiguin d'acord, en desacord, o perquè vulguin fer alguna matisació a aportar alguna idea.

LaBeckett

- El docent dona el tret de sortida al diàleg preguntant a algú en concret quina frase vol comentar o oferint la possibilitat que comenci qualsevol.
- Els alumnes dialoguen al voltant de les afirmacions dels companys/es i les relacionen amb les seves pròpies idees o amb altres frases del quadre.
- El docent es limita a fer preguntes per aclarir i concretar algunes idees i per gestionar l'ús de la paraula.

L'adolescència és l'etapa més dura de la vida.	Créixer vol dir voler ser diferent dels teus pares.	Els adolescents es preocupen per coses poc importants.	L'amistat és la base de la felicitat.
L'adolescència és l'etapa més meravellosa de la vida.	Els adults no tenen ni idea del que implica ser jove/adolescent ara.	El més dur de l'adolescència és...	El més meravellós de l'adolescència és...
Els adolescents sols es preocupen per divertir-se i gaudir amb els seus amics.	Els adults han perdut la capacitat...	Qualsevol intent de suïcidi és una forma de cridar l'atenció.	El 7% de les persones que es van suïcidar a Espanya l'any 2017 eren adolescents.
Per ser feliç és més important saber "qui vols ser" que "què vols ser".	No tots participem de les situacions d'assetjament que es viuen a l'escola.	La pressió en els estudis és una font de patiment per a molts adolescents.	Tenim molt clar a qui hem d'acudir i què fer quan ens sentim deprimits.

La Beckett

Karaoke Elusia

Autoria i direcció: **Oriol Puig**

Repartiment: **Lluís Arruga, Lluís Febrer i Valèria Sorolla**

Espai i vestuari: **Marc Udina**

Il·luminació: **Agnès Piqué Corbera**

Espai sonor i música: **Arnau Bellido i Iker Rañé**

Moviment: **Alba Saez**

Maquillatge: **Coral Peña**

Fotografies: **Kiku Piñol**

Vídeos promocionals: **Raquel Barrera**

Assessorament d'il·luminació i d'espai: **Paula Miranda**

Assistència de so: **Joan Misas Castellà**

Ajudantia de direcció: **Rita Molina i Vallicrosa**

Cor de veus enregistrades: **Lluís Arruga, Paula Jornet, Pep Molina, Rita Molina, Iñaki Mur, Joana Rosselló, Valèria Sorolla, Marc Udina i Teresa Vallicrosa**

Una producció de la Sala Beckett en el context del projecte Extended Universe
Amb la col·laboració de Poppox

Amb el suport de:

Més informació

www.salabeckett.cat

